

Eru sambandssinnað føroyingar?

Sjónarmið

Jákup Magnussen
skrivur

Henda spurning má eg svara við einum NEI-svari. Les niðanfyri, so skilir tú mína greiðu stöðu.

Orsøkin til at norðbúgvar búsettast í Føroyum var vantandi frælsi eystan hav. Hetta frælsi funnu tey í Føroyum og hóast tað var rætt frá teimum aftur, hevur frælsisandin altíð livað í oyggjunum.

Sambandssinnað hava altíð roynt at kúga hugsjónina um eitt frælst Føroyaland; ein samansvørging við danir, sum jóku yvir eftir norðmenn. Í veruleikanum er tað undirgravingarvirsemi av grovasta slag.

Sigmundur Brestisson Sigmundur Brestisson er ein svullur í okkara frælsisøgu. Tann romantiseraða og bert partvist rætta Føroyingasagan fjarir út yvir sendibóðið hjá norðmennum, ið rændi nógv frá føroyingum. Hann gjørdi okkum til tað, sum sambandssinnað fólk eru í dag; nevnliga undirbrotligar sálir á einum rillandi samleika-grundarlagi (identitetstrupulleikar).

Vit siggja hvønn dag í Havnar gøtum taskudýrini í síðum yvirfrakka - politikararnir í dagsins Føroyum. Hesi gera tað sama sum Brestisson. Hvørja ferð okkurt er á vási í Føroyum, ið stórabeggja ikki hóvar, fara tey við flúgvare/skipi til hansara. Eins og Sigmundur koma tey hvørja ferð heimaftur við nýggjum svøði frá imperialistinum; nýhvest til at kuta burtur allan íva um, hvør ið hevur ræði í hesum sokallaða landi.

Tey sambandssinnaðu góðtaka lokabreyðini, seta ikki spurning við loysnirnar, sum danir og sendibóðini siga vera góðar fyri føroyingar. Hesi fólk eru mangan

ikkí før fyri at hugsa sjálvstøðugt, ella tey hava ymiskt vinnurekandi virsemi, sum tey halda vera í vanda, um vit sjálvi knappliga eiga sjálvsavgerðar-rættin. Hetta eru fólk, sum ikki tora at vága eitt sindur fyri so nógv.

Hvør er so hesin persónur - føroyingurin? Ikki veit eg, men hann eigur í hvussu so er ikki húsin, hann býr í og landið eiga danir. Antin dugir hann ikki at hugsa sjálvstøðugt, ella vil hann ikki annað enn at sita fjálgt undir Danmarkar regn-skjóli. Hann ræðist eitt møgulegt æl. Ússaligt.

Samleikin ógreiður

Hesin sami »føroyingur« veit, hvussu systkinabarn Mar grethu drotning eitur, men hann veit ikki hvussu kona lógmans eitur. Og hann kennir nógv til sosialu skipanina í Danmark, men føroysku hevur hann stórar trupulleikar við.

Føroyski samleikin er eitt ógvuliga flaksandi fyrbrigdi. Við góðari hjálp frá fjølmiðlum og politikarum heldur føroyingurin sera lít- ið um seg sjálvan. Men tað er kanska ikki so lægið, tá vit dag og dagliga fáa at vita, hvussu lítið ment vit eru. Vit eru ikki før fyri at reida okkara egnu sogn og tí ger »Mamma« tað fyri okkum.

Í journalistiskum faklesn- adi er mangt, vit ikki hugsa um dagliga, millum annað hvørgum vit hyggja eftir í sjónvarpi.

Felags fyri flestu lond er tað mánminkandi tilfarið, sum sent verður í okkara stovur. Eftir strævnar ar- beidsdag sessast vit framman fyri sjónvarpinum og fyri ein stóran part velja vit sendingar, har vit kunnu flenna. Vit flenna ótilvitað eftir menniskjum, sum oftani eru í júst somu stöðu sum vit sjálvi, hóast vit heldur áttu at grátid.

Vit eru oftani í somu stöðu sum persónurin í New York ella Paris, men har- aftrat siggja myndugleik- arnir í Føroyum til, at Danmark verður væl lýst og há- lovað. Trúgv ikki, at tað er tú sjálvur, sum velur tað, tú hyggur eftir. Í sanginum Woman Is The Nigger Of The World lýsir John Len- non væl, hvussu vit nýta og misnýta kvinnuna. Hann sigur millum annað, at vit hvønn dag gera okkum inn

á hana í sjónvarpi, at vit fáa hana at mála andlitið og síð- ani dansa fyri okkum.

Lýsingin er eisini sera væl hóskað til føroyingin sum heild.

Sambandssinnað vaknið!

Ikki fyrr enn tú ert trúgvur ímóti upprunliga endamál- inum við at búsetast í Fø- royum, er tú føroyingur. Húðalitin kunnu vit ikki brúka til nakað, tað má koma innanfrá.

At taka undir við færd- a politikkinum í Føroyum hesi nógvu síðstu árin, er ein ússalig gáva til danska valdið í Føroyum. Tú heldur kanska, at tá borgarligu poli- tikararnir taka undir við verandi stöðu, kann tað ikki vera so gálið, tí fólkini eru jú múgvandi. Og tað er júst tað sum er so syndarligt.

Tey múgvandi og ráðandi (løgmaður og onnur) hava ikki nógmið av stórbæri til at taka eina avgerð fø- royyska fólkinum at frama. Hesi hava teirra haga væl røktaðan og tey kundu ikki funnið uppá at latið tín seyð bitid gras í teirra veggjara. Við øðrum orðum; tey eru ov lítið føroyingar, til at tik- ið eitt tak, ið møguliga hevdi verið neyðugt við ein- ari yvirtøku av landinum. Oljan verður met sum bú- skaparliga bjargingin, men sum vit siggja, eru dansk- arar framvið og nógv meira enn tú ert varugur við. Tá Mærsk og A.P. Møller hava spýtt nakrar milliardir inn í hetta skuldarbundna sam- felagið, sita vit eftir við molunum. Tá fært tú sam- bandssinnaði at hugsa um hesa grein við ógvuliga blandaðum kenslum. Gert tær greitt, at okkum yvir- høvur ikki nýttist at verða eitt hjáland.

Føroyska loysnin

Næstan allir íslendingarnir vóru fyri loysing í 1944 og hvørja ferð eg vitji Ísland, eri eg øvundsjúkur. Tað sum eg serliga øvundi teimum, er stoltleikan, erpi og gleð- ina yvir sitt land, og at tey kunnu siga, at hetta er land mitt - vælkominn!

Føroyska loysnin eigur at vera tann sama, nevnliga at vit loysa. Tú sigur kanska, at vit ikki kunnu samanbera okkum við íslendingar, men tað kunnu vit gott. Íslend- ingarnir eru fleiri í tali, men harafurtími eiga teir eitt land, sum er nógvur hund-

að ferðir dýrari at reka. So har sleppa vit lætt. Um olja er við Føroyar, verður tað eitt spæl, hóast tað ikki eigur at vera nøkur treyt.

Í føroysku loysnini mugu vit eisini gera okkum óheft í aðrar mátar. Tað slóð mær fyri hjarta henda dagin, at Heðin Mortensen fer at seta dansk- ar veddingarstöðir upp í Føroyum. Hann hugs- ar ikki um allan peningin, sum hann við hesum sendir av landinum. Men Heðin heldur kanska, at hann er í Danmark, so tað ger einki. Og tað er jú rætt, at hann er í Danmark, men tiltakið er undirgravingi fyri føroyska samfelagið. Millum annað fer tað at ávirkar virksemið hjá Sjónvarpinum í framtíð- ini. SVF fær minni inntøk- ur, men tað ger kanska einki, tí man kann jú altíð senda ein film aftrat um drotningamammuna?

Tað er nú

Eg tosaði ein dagin við ein politikara á høgraveingin- um, sum er byrjaður at hugsa um stöðu Føroya og føroyinga. Hann segði, at hann ikki hevdi verið ser- liga tjóðskaparsinnaður, men nú var øðrvísi. Hann ætlar sær at stilla upp aftur fyri teir borgarligu og vónar at kunna ávirkar politikar- arnar innanhýsis. Hesin poli- tikari, sum hevur hálstað um sigur, at um vit ikki fara at ráða okkum sjálvi, hugsar hann um at flyta til Íslands, tá hann verður eldri. - So kann eg kenna meg sum ein frælsan mann, sum verður grivin í frælsa jørð, tá ið eg einaferð fari higari, segði politikarinn.

Eg haldi meiningina hjá hesum manni siga alt. Hann hevur ikki allarminsta álitid á dønum, sum jú ikki hava áhuga í føroyingum. Dansk- arar hugsar bara um hvussu teir kunnu fáa mest burtúr við at hava eitt hjáland her úti í Atlantshavi. So leingi vónin er um eitt oljuævin- týr, sleppir Danmark okkum ikki av hondum við lottum. Tí mugu vit standa saman og gera bart. Tað er nú!

Loysingin fer møguliga álvarsligar avleiðingar fyri sálartjóðingarnar, sum fáa nógv minni at gera, men teir mugu vit bara spesialisera enn meira.

Jákup Magnussen

VIKARUR

Vegna lærara í barnsbúðarfarloyvi verð- ur søkt eftir vikari í 24 tímar frá 15. de- sember 1996 at undirvísa 27 tímar um vikuna við Porkeris skúla.

Dentur verður lagdur á, at umsøklarar kann undirvísa í gentufimleiki.

Umsóknir mugu vera skúlanevndini í Por- keris í hendi í seinasta lagi friggjadaginn 25. november 1996.

Porkeris skúlanevnd

Anna Djurhuus,
skúlanevndarformaður

LANDSTINGIÐ hjá Fráhaldsrørsluni

Lýsta landstingið hjá Fráhaldsrørsluni er útsett til í februar 1997.

Felagsnevndin hjá Fráhaldsrørsluni

sosialurin

- vit seta út í kortið

tíðindablaðið
SOSIALURIN
BOX 76 - 110 Tórshavn

ÓKEYPIS
Sosialurin
rindar
postgjaldið

64

Undirritaði tekur seg sum haldara av Sosialinum - og fái blaðið 5 ferðir um vikuna.

- ☐ Haldarar í Føroyum: 235,-/ársstf.
☐ Haldarar í Danmark: 425,-/ársstf.
☐ Haldarar í Danmark: 340,-/ársstf.
(5 bl. í senn):
☐ Onnur lond: Ymskir prísir

Til ber altíð at gerast haldari og goldið verður bert fyri blaðini, ið eftir eru av ársfjórðinginum

Navn:

Bústaður:

Postnr., bygg/býur:

Tlf.:

Undirskrift:

Um lesarabrev o.l.

Lesarabrev og líknandi tilfar, ið verður sent okkum, skal hava avsendar, l.v.s. navn, adressu og telefonnr. Blaðstjórin skal vita, hvør skrivað hevur eisini um brev ynskjast dulnevnd í blaðið.

Vit kunnu annars ikki geva tykkum, ið skriva, vissu fyri, at lesarabrev viðmerkingar o.l. koma í blaðið sama dag, sum tað er móttikið. Tað veldist um tøka setiorku og pláss.

Bláststjórin